

RIZIK

“Proučavanje osiguranja bez prethodnog izučavanja rizika i neizvjesnosti gotovo je isto izučavanju medicine bez prethodnog razumijevanja anatomije” – Hammond

○ RIZIK

- OPŠTE DEFINICIJE (definicije rizika sa ekonomsko tehničkog aspekta)
- DEFINICIJA SA ASPEKTA OSIGURANJA:
Rizik je stanje u kojem postoji mogućnost negativnog odstupanja od poželjnog ishoda, koji očekujemo da se desi.

USLOVI ZA POSTOJANJE RIZIKA

- Budući neizvjestan događaj
- Događaj sa najmanje dva ishoda
- Jedan od ishoda mora biti gubitak

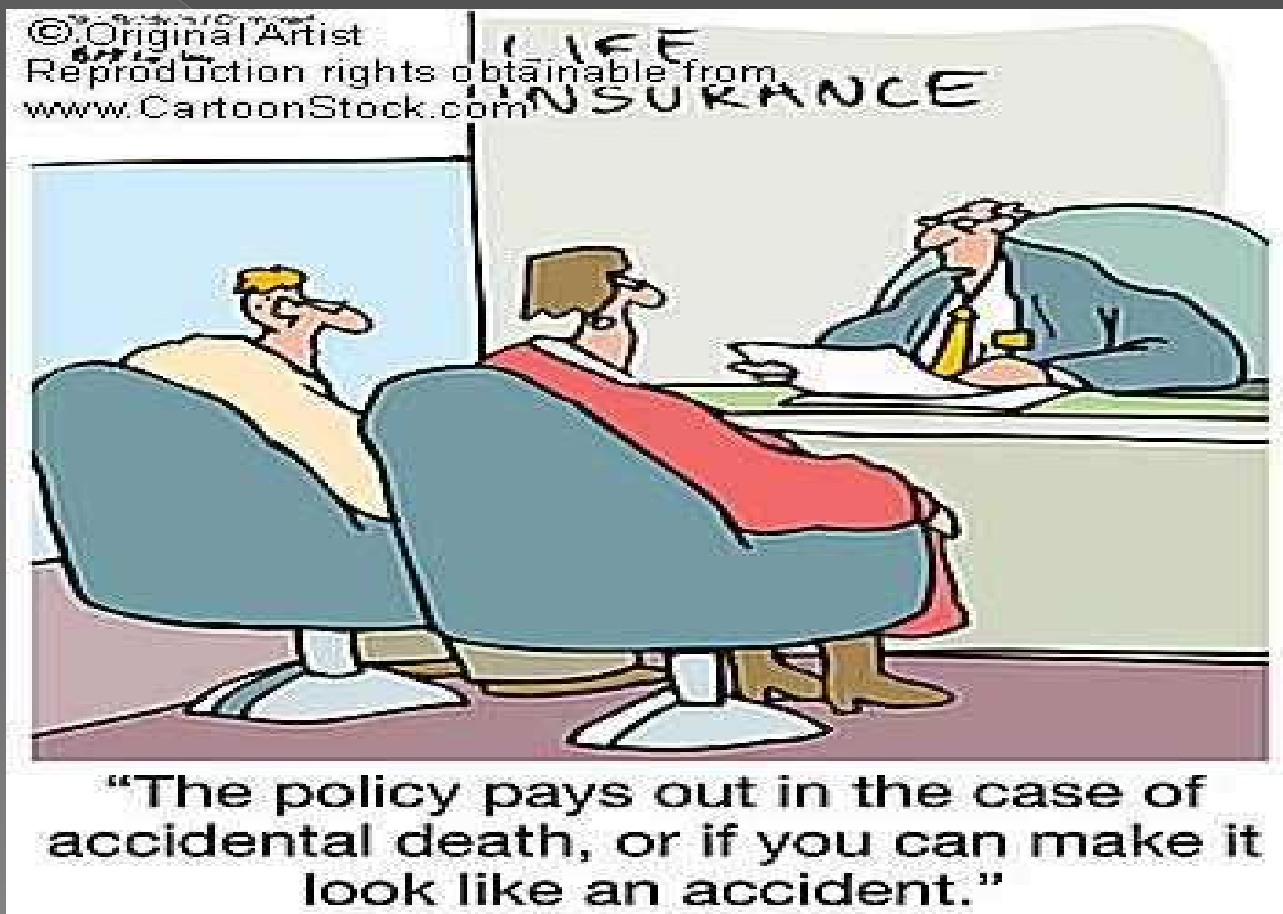
- Neizvjesnost- subjektivna i nemjerljiva kategorija
- Rizik- objektivna i mjerljiva kategorija
- Kada postoji rizik mora postojati neizvjesnost ishoda događaja iako ne moramo biti svjesni rizika, a kada postoji neizvjesnost ne mora uvijek postojati rizik

OPASNOST I HAZARD

- OPASNOST- uzrok gubitka
- HAZARD- stanje koje povećava mogućnost gubitka uslijed date opasnosti
- PODJELA HAZARDA:
 - Fizički hazard- materijalno-fizičko stanje koje povećava mogućnost gubitka uslijed date opasnosti
 - Moralni hazard- nepoštene namjere osiguranika u cilju sticanja naknade iz osiguranja
 - Morale hazard- indiferentnost osiguranika prema osiguranom predmetu, kao i stav nekog drugog lica prema osiguranju

Primjer hazarda

VRSTE RIZIKA

- Finansijski i nefinansijski rizici
- Dinamički i statički rizici
- Opšti i posebni rizici
- Varijabilni i konstantni rizici
- Čisti i špekulativni rizici

- 4 vrste čistih rizika:
 - 1) lični (smrt, starost, bolest, nezaposlenost i invalidnost)
 - 2) imovinski,
 - 3) rizik odgovornosti (šteta koju možemo pričiniti osobi ili njenoj imovini, našom nepažnjom ili uslijed namjere)
 - 4) rizik usljed greške drugog lica

UPRAVLJANJE RIZIKOM

◎ OBLICI UPRAVLJANJA RIZIKOM:

1. Izbjegavanje rizika
2. Zadržavanje rizika
3. Prenošnje rizika
4. Podjela rizika
5. Umanjenje rizika

◎ Osnovne faze upravljanja rizikom su:

1. UTVRĐIVANJE CILJEVA
2. IDENTIFIKACIJA RIZIKA
3. PROCJENA RIZIKA
4. OCJENA ALTERNATIVA I
IZBOR TEHNIKE
REGULISANJA RIZIKA
5. PRIMJENA ODLUKE
6. OCJENA I KOREKCIJE

DEFINICIJE OSIGURANJA

- Osiguranje kao pravna, ekonomska i matematička (tehnička) disciplina
- Definicija: Osiguranje je institucija koja nadoknađuje štete, nastale nesrećnim slučajevima i drugim vanrednim događajima-prirodnim nepogodama.
- Definicija: Osiguranje je ugovoreni posao, na osnovu kojeg se osiguravač obavezuje da će u slučaju nastanka osiguranog slučaja izvršiti isplatu novčanih sredstava onim subjektima, odnosno osiguranicima (korisnicima) koji su uplatom premije na račun osiguravača stekli pravo na nadoknadu.

DEFINICIJE OSIGURANJA

- “Osiguranje je metod transfera rizika sa osiguranika na osiguravajuću kompaniju, koja prihvata da nadoknadi slučajne štete onima kod kojih su nastale, i raspodijeli ih na sve članove rizične zajednice na načelima uzajamnosti i solidarnosti”
- Djelatnost osiguranja karakteriše:
 - a) princip solidarnosti i uzajamnosti
 - b) transfer rizika
 - c) pokriće slučajnih šteta

OSNOVNI ELEMENTI OSIGURANJA

- ❑ **RIZIK-** događaj koji daje mogućnost nastanka gubitka i štete
- ❑ **PREMIJA OSIGURANJA-** cijena osiguranja koja se može posmatrati kao bruto i neto premija
- ❑ **SUMA OSIGURANJA-** maksimalni iznos obaveze osiguravača po nastanku osiguranog slučaja
- ❑ **OSIGURANI SLUČAJ-** događaj koji podrazumijeva realizaciju rizika definisanog ugovorom o osiguranju
- ❑ **Naknada-** iznos novca koji se uplaćuje korisniku osiguranja

ISTORIJSKI RAZVOJ OSIGURANJA

● PRVI PERIOD

- ❖ Nesrećni događaji i prirodne nepogode stvarale su potrebu udruživanja ljudi u cilju raspodjeljivanja rizika i zajedničke podjele štete.

● DRUGI PERIOD

- ❖ Pomorski zajam i pomorsko osiguranje
- ❖ Tragovi pomorskog osiguranja potiču iz Lombardije- prva sačuvana polisa osiguranja iz 1182.godine.
 - Zakon o pomorskom osiguranju- (Dubrovnik),1562.godine
- U CG-prva polisa pomorskog osiguranja izdata je u Dobroti, april 1852.

ISTORIJSKI RAZVOJ OSIGURANJA

- ❖ Lloyd's Coffee House – London, 1687.god
- ❖ “The fire office”
- ❖ Engleska akademija nauka je u XVIII vijeku usvojila prve tablice smrtnosti koje je formirao Edmut Halley što je omogućilo razvoj životnog osiguranja

❑ TREĆI PERIOD

Po Zakonu o osiguravajućim društvima u Knjaževini CG iz 1904. godine, društva za osiguranje obavljala su sledeća osiguranja: od požara, groma, grada, nasrećnih slučajeva na moru i kopnu i sl.

- ❖ XIX vijek - država kao konkurent privatnim osiguravajućim kompanijama
- ❖ Razvoj statističko-matematičke nauke i savremeno osiguranje

ULOGA I ZNAČAJ OSIGURANJA

- Značaj i uloga osiguranja ogleda se kroz sigurnost i zaštitu pojedinaca i trećih lica, kao i kroz obezbjeđenje nesmetanog funkcionisanja privrede

- Sa aspekta pojedinca, uloga osiguranja ogleda se kroz:
 - a) zaštitu osiguranika i b) zaštitu trećih lica
- Uloga i značaj osiguranja sa aspekta nacionalne privrede ogleda se u nadoknadi šteta koje bi mogle dovesti do privrednog kolapsa zemlje.

FUNKCIJE OSIGURANJA

1. FUNKCIJA ČUVANJA IMOVINE (neposredna i posredna zaštita)
2. FINANSIJSKA FUNKCIJA (novčano-mobilizatorska f-ja)
3. SOCIJALNA FUNKCIJA (posredno kod osiguranja imovine i neposredno kod osiguranja lica)
4. FUNKCIJA PODSTICANJA MEĐUNARODNE TRGOVINE (neophodnost osiguranja kredita za realizaciju međunarodne trgovine)
5. FUNKCIJA EFIKASNE ALOKACIJE KAPITALA (Osiguranje uspješnih firmi i investiranje u dobre projekte).

FUNKCIJE OSIGURANJA

○ NEPOSREDNA ZAŠTITA

Neposredno čuvanje imovine ogleda se kroz sprječavanje i otklanjanje uzroka koji dovode do nastanka stihijskih nesrećnih događaja, odnosno potencijalnih gubitaka i to putem:

- I) Mjera prevencije (sistem materijalnih mjera, bonusi i malusi)
- II) Mjera represije (mjera umanjena štete usljed realizacije rizika)

○ POSREDNA ZAŠTITA

Posredna zaštitna funkcija realizuje se uplatama premija (od strane osiguranika koji pripadaju istoj klasi rizika) i isplatama novčanih sredstava (naknada) onim osiguranicima koje će zadesiti šteta. Dakle, osiguravajuća kompanija posreduje u izdvajanju novca za buduće štete i njegovoj upotrebi za pokriće realizovanih šteta.

FUNKCIJE OSIGURANJA

- FINANSIJSKA FUNKCIJA
- Društva za osiguranje raspolažu značajnim sredstvima koja su raspoređena u određene fondove (rezerve) i to zbog nepodudaranja vremena plaćanja premije i vremena nastanka i isplate šteta. Važno je da osiguravajuće kompanije uvijek obezbijede dovoljna sredstva za isplatu očekivanih šteta.
- U osiguranju, formira se značajan kapital koji može da pomogne opštem privrednom razvoju, jer se ova sredstva mogu koristiti kao sredstva investiranja na finansijskom tržištu

FUNKCIJE OSIGURANJA

○ SOCIJALNA FUNKCIJA

Ostvaruje se:

- Isplatom naknade korisniku osiguranja kada dođe do štete koja nastaje realizacijom rizika - omogućava podizanje životnog standarda
- Preko preventivne funkcije neposredne zaštite imovine i lica
- Ulaganjem slobodnih sredstava osiguranja u privredne tokove , čime se omogućava podizanje životnog standarda kompletnog društva.
- Funkcija osiguranja koja se odnosi na poboljšanje uslova života (društveno socijalna funkcija), posebno dobija na značaju kroz realizaciju penzijskog i zdravstvenog osiguranja.

